

PRACE NAUKOWE

Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

RESEARCH PAPERS

of Wrocław University of Economics

270

Zamówienia publiczne – stan obecny i perspektywy

Redaktorzy naukowi

Tadeusz Kocowski

Janusz Kaspryszyn

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2012

Redaktor Wydawnictwa: Barbara Majewska
Redakcja techniczna i korekta: Barbara Łopusiewicz
Łamanie: Małgorzata Czupryńska
Projekt okładki: Beata Dębska

Publikacja jest dostępna w Internecie na stronach:
www.ibuk.pl, www.ebscohost.com,
The Central and Eastern European Online Library www.ceeol.com,
a także w adnotowanej bibliografii zagadnień ekonomicznych BazEkon
http://kangur.uek.krakow.pl/bazy_ae/bazekon/nowy/index.php

Informacje o naborze artykułów i zasadach recenzowania znajdują się
na stronie internetowej Wydawnictwa
www.wydawnictwo.ue.wroc.pl

Kopiowanie i powielanie w jakiegokolwiek formie
wymaga pisemnej zgody Wydawcy

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wrocław 2012

ISSN 1899-3192
ISBN 978-83-7695-286-4

Wersja pierwotna: publikacja drukowana

Druk: Drukarnia TOTEM

Spis treści

Wstęp	7
Maciej Guziński , Uczelnia publiczna jako podmiot zamówień publicznych (wybrane zagadnienia).....	9
Krzysztof Horubski , Zmiany składu konsorcjum w postępowaniu o udzielenie zamówienia oraz na etapie wykonywania zamówienia	24
Karol Kiczka , Uznanie administracyjne w Prawie zamówień publicznych....	38
Leon Kieres , Prawo zamówień publicznych – dziedzina prawa europejskiego, odrębny system regulacji oraz swoiste ujęcie problemów regulowanych..	54
Tadeusz Kocowski , Wspólni zamawiający oraz wspólni wykonawcy w systemie zamówień publicznych	74
Natalia Milostan , Zielone zamówienia publiczne jako polityka stosowana przy wyborze oferty	91
Piotr Schmidt , Błędna stawka podatku VAT jako błąd w obliczeniu ceny i powod odrzucenia oferty	105
Martyna Sługocka-Kolpaczyńska , Podstawy udzielenia zamówienia publicznego z wolnej ręki w świetle art. 67 ust. 1 pkt 3 – Prawo zamówień publicznych.....	121
Piotr Soroka , Zamówienia publiczne a wolność gospodarcza	131
Małgorzata Stręciwilk , Zatrzymanie wadium na podstawie art. 46 ust. 4a w świetle orzecznictwa	145
Mateusz Winiarz , Definicja postępowania o udzielenie zamówienia publicznego a zakres odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych w przedmiocie zamówień publicznych	160

Summaries

Maciej Guziński , Public university as a subject of public procurement (selected problems).....	23
Krzysztof Horubski , Changes of the composition of a consortium in tender procedures and at the initial stage of contract performance	36
Karol Kiczka , Administrative discretion in the public procurement law	53
Leon Kieres , Public procurement law – the area of European law, the separate system of regulation and the specific approach to adjustable problems.....	73
Tadeusz Kocowski , Joint orderers and joint contractors in the system of public procurement	90

Natalia Miłostan , Green public procurement as the policy used in selecting an offer.....	104
Piotr Schmidt , Wrong tax rate as an error in the calculation of prices and the reason of tender rejection.....	120
Martyna Sługocka-Kolpaczyńska , Fundamentals of negotiated public procurement in the light of Art. 67 paragraph 1 point 3 – public procurement law.....	130
Piotr Soroka , Public procurement and economic freedom.....	144
Małgorzata Stręciwilk , Retainment of the tender deposit tender based on Article 46 paragraph 4a in the light of jurisprudence.....	159
Mateusz Winiarz , The definition of the procedure for awarding a public contract and the scope of liability for the breach of public finance discipline in the area of public procurement.....	173

Natalia Miłostan

Uniwersytet Wrocławski

ZIELONE ZAMÓWIENIA PUBLICZNE JAKO POLITYKA STOSOWANA PRZY WYBORZE OFERTY

Streszczenie: Cena jest najczęściej stosowanym kryterium oceny ofert, jednak nie oznacza to, że dana oferta jest najlepsza. Zamawiający powinien analizować zamówienie w szerszym znaczeniu. Swoimi działaniami powinien propagować przedmioty zarówno funkcjonalne, jak i pozytywnie wpływające na środowisko i gospodarkę. O ekologiczność działań zamawiającego pomogą zadbać zielone zamówienia publiczne, które zostały oparte na wielu elementach środowiskowych możliwych do wykorzystania w procedurach zamówienia publicznego. Kryteria środowiskowe mogą być stosowane przy opisie przedmiotu zamówienia, przy wymaganiach stawianych wykonawcom lub jako kryterium oceny ofert, przez co zamówienie staje się elementem realizacji celów założonych przez zamawiającego. Kryteria środowiskowe w zamówieniach publicznych pozytywnie wpływają na wizerunek zamawiającego jako świadomego podmiotu, który realizuje swoje potrzeby, wybierając produkty o najwyższej jakości.

Słowa kluczowe: zamówienie publiczne, kryteria środowiskowe, zielone zamówienia publiczne.

1. Wstęp

Zamówienia publiczne stanowią podstawę kreowania polityki wydatkowania środków publicznych, najczęściej służą jako instrument polityki ekonomicznej, dzięki któremu państwo ma możliwość interwencji w dysponowaniu środkami publicznymi¹. Pierwotnie za pomocą zamówień publicznych realizowane były cele takie, jak: kreowanie popytu w celu stymulowania aktywności gospodarczej, ochrona krajowego wykonawcy przed konkurencją zagraniczną, wspieranie rozwoju i postępu

¹ J. Pieróg, *Kryteria oceny ofert jako jeden z instrumentów realizacji polityki sektora publicznego*, IV Konferencja Naukowa UZP „Zamówienia publiczne jako instrument zwiększania innowacyjności gospodarki i zrównoważonego rozwoju. Doświadczenia polskie i zagraniczne”, Kazimierz Dolny 20-21.06.2011.

technicznego². Wraz ze zmianami gospodarczymi, jakie zachodziły w gospodarce wolnorynkowej zarówno na terenie Polski, jak i Unii Europejskiej, rynek zamówień publicznych zaczął być instrumentem wzajemnego dostrajania się poprzez tworzenie kompromisów między wielorakimi sprzecznymi interesami podmiotów gospodarczych uczestniczących w procesie rynkowym oraz poprzez skuteczne kontrolowanie, by realizacja interesów indywidualnych nie odbywała się kosztem innych podmiotów³. Zamówienia publiczne obecnie są instrumentem uzyskiwania dostaw lub świadczeń będących czynnikiem tworzenia polityki publicznej oraz wzrostu gospodarczego, jednakże w ramach procedur należy stosować takie instrumenty prawne, które będą wspierały rozwój i zaspokajały potrzeby zamawiających. Zamówienia publiczne mogą stanowić ważny element wyznaczania trendów ochrony środowiska, gdyby zacząć uwzględniać kryteria środowiskowe w ramach procedur przetargowych niezależnie od przedmiotu zamówienia publicznego. Kryteria środowiskowe mogą stanowić dodatkowy wskaźnik przy wyborze oferty bądź opisie przedmiotu zamówienia, przez co można realizować dodatkowe cele bądź osiągać niewymierne korzyści w zakresie ochrony przyrody.

Należy podkreślić, iż sektor publiczny zobligowany do stosowania ustawy powinien korzystać z różnych instrumentów prawnych w kształtowaniu kryteriów oceny ofert, dzięki czemu cena przestałaby być jedynym elementem oceny. Zmiana założeń w kryteriach oceny ofert spowoduje, iż zamówienia zaczną być aktywnym elementem kreowania polityki publicznej, szczególnie umożliwią zamawiającym dostęp do nowoczesnych technologii lub przedmiotów przyjaznych środowisku. Celem niniejszego opracowania jest wskazanie możliwości stosowania kryteriów środowiskowych w ramach procedury udzielenia zamówienia publicznego, ze szczególnym uwzględnieniem roli tych kryteriów w ocenie oferty.

2. Kryteria wyboru oferty w zamówieniach publicznych

Postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego prowadzi do wyboru oferty najkorzystniejszej, szczegółowo opisanej kryteriami ustalonymi przez zamawiającego, który organizując postępowanie o zamówienie publiczne ma prawo wyboru oferty o najniższej cenie lub oferty najkorzystniejszej ekonomicznie. Definicja oferty najkorzystniejszej znajduje się w art. 2 pkt 5 ustawy⁴, która stanowi, iż oferta najkorzystniejsza to oferta przedstawiająca najkorzystniejszy bilans ceny i innych kryteriów odnoszących się do przedmiotu zamówienia albo oferta z najniższą ceną. Opracowanie kryteriów oceny oferty należy do zamawiającego, który świadomie

² O. Lissowski, *Zamówienia publiczne w Stanach Zjednoczonych i Unii Europejskiej*, Warszawa 2001, s. 59.

³ J. Pieróg, wyd. cyt.

⁴ Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (tj. Dz.U. z 2010 r., Nr 79, poz. 113).

nadaje wagę poszczególnym kryteriom oceny oferty najważniejszym z jego punktu widzenia. Rynek zamówień publicznych jest jednym z najszybciej rozwijających się i angażujących coraz więcej środków pieniężnych, postanowiono więc rozszerzyć możliwości zamawiających, dając pewien zakres swobody w kształtowaniu kryteriów oceny oferty. Stosowanie kryteriów oceny oferty, które nie mają ściśle ekonomicznego (cenowego) charakteru, określane jest mianem instrumentalizacji zamówień publicznych⁵. W tej sytuacji zamówienie jest instrumentem realizacji celu, który jest ważniejszy dla zamawiającego⁶. Komisja Europejska od roku 2008 w swoich komunikatach⁷ propaguje włączanie do kryteriów oceny oferty kryteria instrumentalne, służące zapewnieniu najbardziej efektywnego wykorzystania środków publicznych, wspieraniu wzrostu gospodarczego i tworzeniu nowych miejsc pracy. Jedną z kategorii kryteriów oceny oferty w zamówieniach publicznych są kryteria środowiskowe, które ze względu na szeroki zakres zastosowania oraz odwołanie do założeń podstawowych Unii Europejskiej, tj. ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju, ukształtowały nową politykę w zamówieniach publicznych zwaną zielonymi zamówieniami publicznymi. Definicję „zielonych” zamówień publicznych odnajdujemy w komunikacie Komisji Europejskiej⁸. Podano w nim, że przez to pojęcie rozumiana jest polityka, w ramach której podmioty publiczne włączają kryteria i/lub wymagania ekologiczne do procedur udzielania zamówień publicznych i poszukują rozwiązań ograniczających negatywny wpływ produktów/usług na środowisko oraz uwzględniających cały cykl życia produktów, a poprzez to wpływają na rozwój i upowszechnienie technologii środowiskowych⁹.

Pełna charakterystyka kryteriów oceny oferty jako czynników służących za podstawę oceny czy też kwalifikacji ofert powinna wynikać z opublikowanej przez za-

⁵ K. Horubski, *Instrumentalizacja kryteriów oceny ofert*, „Przegląd Prawa Publicznego” 2007, nr 11, s. 26.

⁶ Zasadniczo zamawiający w ramach zamówień publicznych działa w celu zaspokojenia własnych potrzeb, które z powodu racjonalizacji wydatkowania środków zaspokaja poprzez zamówienia publiczne. Jednakże ze względu na to, że środki publiczne mogą dodatkowo realizować inne cele, głównie społeczne lub ekologiczne, a nie tylko maksymalizację efektu finansowego, to zamawiający je wartościuje i decyduje, jakie wartości będzie dodatkowo realizował w ramach zaspokajania własnych potrzeb; zob. także wyrok z 3 października 2000 r. w sprawie C-380/98: *The Queen przeciwko H.M. Treasury, The University of Cambridge*, gdzie Trybunał stwierdził, iż celem zamówień publicznych jest zapobieżenie sytuacji, w której zamawiający kierują się innymi kryteriami oceny wykonawcy niż kryteria ekonomiczne.

⁷ Komunikat interpretacyjny Komisji z dnia 4 lipca 2001 r. dotyczący prawa wspólnotowego mającego zastosowanie w odniesieniu do zamówień publicznych oraz możliwości integracji kwestii środowiskowych z zamówieniami publicznymi (COM(2002) 274 końcowy).

⁸ Komunikat Komisji Europejskiej COM(2008) 400. *Zamówienia publiczne na rzecz poprawy stanu środowiska*,

⁹ Zgodnie z dyrektywą 2004/18/WE uwzględnianie kryteriów środowiskowych w procedurach przetargowych ma na celu przyczynianie się do ochrony środowiska oraz promowania zrównoważonego rozwoju, przy jednoczesnej możliwości uzyskania przez instytucje zamawiające zamówień o najkorzystniejszej relacji jakości do ceny.

mawiającego specyfikacji istotnych warunków zamówienia. Zamawiający dysponuje swobodą określenia kryteriów oceny ofert, z tym że każde kryterium oceny ofert musi odnosić się do danego przedmiotu zamówienia. Kryteria mogą być zarówno wymierne (mieralne), jak i niewymierne (niemierzalne). Jednakże kryteria niewymierne muszą poddawać się kwantyfikacji¹⁰. Najpowszechniejsze kryteria, jakimi może się kierować zamawiający, to jakość, cena, wartość techniczna, właściwości estetyczne i funkcjonalne, aspekty środowiskowe, koszty użytkowania, rentowność, serwis oraz pomoc techniczna, termin dostarczenia lub realizacji¹¹, pewność i ciągłość dostaw¹². Wybierając najkorzystniejszą ofertę, zamawiający może posługiwać się wyłącznie kryteriami oceny ofert opisanymi w SIWZ wskazanymi zgodnie z art. 36 ust. 1 pkt 13, należy pamiętać, iż informacja zawarta w SIWZ dotycząca kryterium oceny oferty musi być spójna ze wszystkimi procedurami przetargowymi oraz ogłoszeniem o zamówieniu publicznym¹³. Jednakże nie ma zakazu ustawowego, który wskazywałby zakaz uszczegóławiania kryteriów oceny oferty w zamówieniu, co więcej, W. Dzierżanowski podaje, iż kryteria oceny oferty powinny być opisane w sposób bardziej wyczerpujący niż krótka informacja podawana w ogłoszeniu¹⁴. Ustawa¹⁵ w niewielkiej liczbie przypadków nakazuje zamawiającemu zastosowanie kryterium ceny¹⁶. W pozostałych przypadkach uznaje, iż ofertą najkorzystniejszą będzie zawsze oferta przedstawiająca najkorzystniejszy bilans wskazanych przez zamawiającego cech. W art. 2 pkt 5 ustawy Pzp mamy bezpośredni wyraz innego kryterium oceny oferty jedynie w przypadku zamówień z zakresu działalności twórczej lub naukowej, których przedmiotu nie można opisać jednoznacznie i wyczerpująco. Zamawiający według założeń z art. 2 ust. 5 Ustawy kryteria pozacenowe może zastosować do postępowań, w których zamawiający dopuszcza składanie ofert wariantowych lub w trybie dialogu konkurencyjnego¹⁷.

Zamawiający, podejmując decyzję o ustaleniu kryteriów oceny i wyboru ofert, musi mieć na względzie, że w wyniku oceny ich spełniania ma wybrać ofertę, która będzie faktycznie najkorzystniejsza, tzn. zgodnie ze stanowiskiem przedstawionym przez Sąd Okręgowy w Warszawie w wyroku z dnia 16 czerwca 2003 r.¹⁸, najlepiejj

¹⁰ Tamże, s. 36.

¹¹ Zob. art. 53 ust. 1 lit. a dyrektywy 2004/18/WE.

¹² Zob. wyrok ETS z 28 marca 1995 r. w sprawie C-324/93 („Diamorfina”), www.curia.europa.eu.

¹³ P. Banasik, *Wybór najkorzystniejszej oferty w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego*, Wrocław 2011, s. 183.

¹⁴ M. Stachowiak, J. Jerzykowski, W. Dzierżanowski, *Prawo zamówień publicznych. Komentarz*, Warszawa 2010, s. 294.

¹⁵ Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych, tj. Dz.U. z 2010 r., Nr 113, poz. 759, zwana dalej Ustawą lub Pzp.

¹⁶ Jedynie w przypadku zamówień udzielanych w trybie zapytania o cenę, w której zamawiający wybiera ofertę, kierując się kryterium cenowym.

¹⁷ A. Stawicki, J. Roliński, J. Baehr, T. Kwieciński, *Przewodnik po procedurach zamówień publicznych*, Warszawa 2006, s. 41.

¹⁸ Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie, sygn. akt. V Ca 1213/02, ZPO 2004, nr 3, poz. 32.

zaspokoi potrzeby zamawiającego. W świetle takiego poglądu Sądu, który w uzasadnieniu do wyroku stwierdził, że „przetarg organizowany jest w celu wyboru oferty najkorzystniejszej dla użytkownika, a nie najlepszej w świetle jakichś obiektywnych kryteriów”, należy przyjąć za właściwe, że zamawiający, ustalając kryteria oceny ofert, kieruje się przede wszystkim własnymi potrzebami, zwracając jedynie uwagę, aby każdy wykonawca, który jest w stanie je zaspokoić, był równo traktowany¹⁹. Pogląd ten stracił na znaczeniu ze względu na politykę promowaną przez Komisję Europejską, wskazywaną w komunikatach²⁰, oraz orzecznictwo Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości, które wspólnie wskazują odejście od restrykcyjnej formuły zamówień publicznych, polegającej na wydatkowaniu środków publicznych w sposób najmniej obciążający budżet na rzecz realizacji celów społecznych czy środowiskowych²¹.

Zamawiający, udzielając zamówienia w oparciu o kryteria pozacenowe, musi szczególnie precyzyjnie wskazać w SIWZ, na czym będzie polegała ocena spełniania kryterium i co będzie brał pod uwagę, przyznając odpowiednią ocenę w tym zakresie. Pogląd taki wyraził Sąd Okręgowy w Warszawie w wyroku z dnia 18 marca 2004 r.²², stwierdzając: „Kryteria oceny ofert powinny być wyraźnie określone w specyfikacji w sposób umożliwiający późniejszą weryfikację prawidłowości oceny ofert i wyboru najkorzystniejszej oferty”²³. Podobnie orzekł Zespół Arbitrów w wyroku z dnia 27 sierpnia 2007 r.²⁴ W uzasadnieniu wskazano, iż nie ulega wątpliwości, że kryteria oceny ofert powinny być tak skonstruowane, żeby do minimum ograniczyć subiektywne odczucia i osobiste preferencje członków komisji przetargowej²⁵.

Dobór kryteriów oceny oferty przez zamawiającego często budzi wątpliwości wykonawców, w związku z czym niejednokrotnie w orzeczeniach dotyczących oceny Sąd i KIO podkreślali w uzasadnieniach, iż kryteria oceny ofert powinny być opisane przez zamawiającego w sposób precyzyjny i jednoznaczny, tak aby możliwe było dokonanie wyboru najkorzystniejszej oferty²⁶. Zamawiający winien zamieścić w specyfikacji istotnych warunków zamówienia i odpowiednio w ogłoszeniu o zamówieniu jednoznaczny i wyczerpujący opis kryteriów oceny ofert wraz z podaniem znaczenia tych kryteriów i sposobu oceny ofert w oparciu o regulację art. 36 ust. 1 pkt 13 oraz art. 41 pkt 9 ustawy Pzp²⁷. Zamawiający, definiując przedmiot zamówienia

¹⁹ M. Stachowiak, wyd. cyt., s. 175.

²⁰ Patrz COM 400 z 2008 oraz 408 z 2008 r.

²¹ M. Lemke (red.), *Zamówienia publiczne w Unii Europejskiej. Dyrektywy dotyczące zamówień publicznych na usługi, dostawy i roboty budowlane*, Warszawa 2001, s. 26-31.

²² Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie, sygn. akt. V CA 264/04, niepubl.

²³ *Niedopuszczalność subiektywnej oceny ofert*, opinia Urzędu Zamówień Publicznych, Informator Urzędu Zamówień Publicznych nr 4, Warszawa 2009, s. 8.

²⁴ Wyrok Zespołu Arbitrów Urzędu Zamówień Publicznych, sygn. akt UZP/ZO/0-1373/04.

²⁵ *Niedopuszczalność...*, s. 9.

²⁶ Zob. wyrok KIO z dnia 12 sierpnia 2008 r., sygn. akt KIO/UZP 784/08, LEX nr 443167.

²⁷ Zob. wyrok KIO z dnia 23 czerwca 2008 r., sygn. akt KIO/UZP 561/08, LEX nr 409179, wyrok KIO z dnia 16 maja 2008 r., sygn. akt KIO/UZP 423/08, LEX nr 428267.

wienia w ogłoszonym postępowaniu, musi zwrócić szczególną uwagę na wypośredkowanie swoich oczekiwań, tak aby znaleźć równowagę między, z jednej strony, oczekiwaniami finansowymi, z drugiej zaś efektem ekologicznym udzielanego zamówienia publicznego²⁸. Pozacenowe kryteria oceny ofert, odnoszących się do przedmiotu zamówienia, stosuje się przede wszystkim w sytuacji konieczności uzyskania zamówienia czy przedmiotów wysokiej jakości, użyteczności (funkcjonalności) bądź o niższych kosztach eksploatacji. Dlatego ustalone przez zamawiającego kryteria mogą w dużym stopniu przyczynić się do uzyskania zamówienia najkorzystniejszego ekonomicznie²⁹. Zamawiający, dysponując trzema syntetycznymi zmiennymi, uznawanymi przez zarówno sądy, jak i KIO, tj. ceną, jakością i użytecznością, może stosować wiele różnych kryteriów, które zapewnią zamawiającemu optymalne rozwiązania, maksymalizując oczekiwane korzyści w stosunku do nakładu środków finansowych.

Zamawiający, który chce zapewnić zgodność kryteriów oceny oferty z wymaganiami Prawa zamówień publicznych w określaniu przez siebie kryteriów oceny oferty, powinien kierować się generalną zasadą, iż muszą być związane z przedmiotem zamówienia³⁰. Co więcej, nie mogą ograniczać zasad równego traktowania wykonawców oraz uczciwej konkurencji jako zasad prawa zamówień publicznych³¹. Zamawiający powinien pamiętać, iż kryteria pozacenowe wyboru oferty mają mu zapewnić wybór oferty obiektywnie najkorzystniejszej i jednocześnie wskazywać wykonawcom, jakie wartości powinny być uznawane za priorytetowe w działaniach podmiotów w ramach wspólnego celu gospodarczego.

3. Kryteria środowiskowe przy ocenie ofert

Stosowanie kryteriów środowiskowych w procedurach zamówień publicznych jest możliwe na kilku etapach postępowania poprzez wskazanie w SIWZ³² kryteriów środowiskowych, które zamawiający uznaje za istotne w toku procedury. Szczegółowe wytyczne dotyczące możliwości wskazania kryteriów środowiskowych w całej procedurze są na bieżąco wyjaśniane i wskazywane przez Urząd Zamówień Publicznych³³.

²⁸ J. Pieróg, wyd. cyt.

²⁹ J. Olszewska, J. Rokicki, *Praktyka stosowania ustawy prawo zamówień publicznych przez jednostki samorządu terytorialnego (wybrane przykłady)*, Czasopismo Śląskiej Izby Budownictwa „Forum Budownictwa Śląskiego”, Katowice 2010, s. 33.

³⁰ Z. Raczkiewicz, *Oferta najtańsza czy najbardziej korzystna*, „Przetargi Publiczne” 2009, nr 8, s. 29

³¹ M. Hazy, *Kryteria pozacenowe*, „Przetargi Publiczne” 2009, nr 12, s. 23.

³² Specyfikacja Istotnych Warunków Zamówienia jest to element opisujący wszelkie wymagania stawiane wykonawcom w toku procedury realizacji zamówienia publicznego, w skrócie zwane SIWZ.

³³ Na stronach Urzędu Zamówień Publicznych znajduje się specjalna zakładka, w której Urząd zamieszcza najważniejsze informacje dotyczące stosowania procedur zielonych zamówień publicznych, które rozumie jako procedury o udzielenie zamówienia publicznego, w których wymagane są kryteria środowiskowe (występowanie kryteriów środowiskowych może nastąpić na różnych etapach procedury), www.uzp.gov.pl.

Na gruncie obowiązujących regulacji możemy wykorzystać kryteria środowiskowe na różnych etapach procedury, jednakże największe korzyści zamawiający odniesie, jeśli przy opisie lub ocenie ofert uwzględni kryteria środowiskowe. Realizacja tego założenia wynika wprost z dyrektyw unijnych, które zostały bezpośrednio powtórzone w regulacji polskiej.

Wyrazem podniesienia rangi kryteriów środowiskowych w procedurach zamówień publicznych, czyli między innymi ocenie ofert, jest uznanie ich za swoistą politykę w ramach systemu zamówień publicznych, która ma wyraźnie odróżniającą ją cechy od innych działań zamawiającego. Zielone zamówienia publiczne są traktowane jako wspólna inicjatywa państw zaangażowanych w politykę ochrony środowiska, realizujących projekty wpływające pozytywnie na środowisko. Definicję zielonych zamówień publicznych odnajdujemy w komunikacie Komisji Europejskiej³⁴. Pojęcie to rozumiane jest w nim jako polityka, w ramach której podmioty publiczne włączają kryteria i/lub wymagania ekologiczne do procedur udzielania zamówień publicznych i poszukują rozwiązań ograniczających negatywny wpływ produktów/usług na środowisko oraz uwzględniających cały cykl życia produktów, a poprzez to wpływają na rozwój i upowszechnienie technologii środowiskowych. Szczegółowe zalecenia dotyczące uwzględniania aspektów środowiskowych zawarte są w dyrektywie 2004/18/WE w sprawie koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na roboty budowlane, dostawy i usługi.

W preambułach do dyrektyw³⁵ zapisano, iż podmioty (instytucje) zamawiające, które chcą zdefiniować wymagania dotyczące ochrony środowiska w ramach specyfikacji technicznych danego zamówienia, mogą określić aspekty środowiskowe, obejmujące na przykład metody produkcji i/lub specyficzny wpływ grupy produktów lub usług na środowisko. Zgodnie z dyrektywą 2004/18/WE stosowanie kryteriów środowiskowych w procedurach przetargowych ma na celu promowanie zrównoważonego rozwoju, a jednocześnie umożliwia uzyskanie przez instytucje zamawiające zamówienia o najkorzystniejszej relacji jakości do ceny³⁶. Dyrektywa przewiduje możliwość uwzględniania kryteriów środowiskowych w poszczególnych fazach procedury udzielania zamówień publicznych, tj. w opisie przedmiotu zamówienia, kwalifikacji wykonawców, kryteriach udzielenia zamówienia i warunkach realizacji zamówienia. Największe korzyści zamawiającemu, który uwzględni założenia polityki zielonych zamówień publicznych w procedurach zamówień publicznych, przyniesie stosowanie kryteriów środowiskowych w ramach opisu przedmiotu za-

³⁴ *Zamówienia publiczne na rzecz poprawy stanu środowiska*, Komunikat Komisji Europejskiej COM(2008) 400 z dnia 16 lipca 2008 r.

³⁵ W dyrektywie 2004/18/WE w sprawie koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na roboty budowlane, dostawy i usługi oraz w dyrektywie 2004/17/WE w sprawie koordynacji procedur udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych.

³⁶ Tamże.

mówienia lub oceny oferty, wówczas będą widoczne racjonalne i ekonomiczne korzyści dla zamawiającego³⁷.

Potencjał zamówień publicznych nakierowanych na realizację celów środowiskowych realizowany na gruncie dyrektyw opisano szczegółowo w komunikacie Komisji Europejskiej pod tytułem *Zamówienia publiczne na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego*³⁸. Szczególną rolę w kształtowaniu polityki „zielonych” zamówień odgrywają kryteria publikowane w tzw. „Kartach produktów w ramach zielonych zamówień publicznych”³⁹ dostępnych na witrynach internetowych Urzędu Zamówień Publicznych i Dyrektoriatu Środowiska Komisji Europejskiej, wskazują bowiem zamawiającemu odpowiedni dobór kryteriów, który zapewnia wybranie dóbr i usług najlepszych i najefektywniejszych ekonomicznie.

Zestaw narzędzi pod roboczą nazwą GPP TOOLKIT⁴⁰ jest zatwierdzony przez Komisję Europejską oraz opublikowany we wszystkich językach UE. Komisja ma zamiar współpracować z państwami członkowskimi w celu rozpowszechnienia tego narzędzia w całej Unii za pomocą istniejących krajowych i regionalnych platform współpracy⁴¹. W pierwszych latach popularyzacji zielonych zamówień publicznych państwa niezależnie od siebie tworzyły kryteria środowiskowe dla produktów i usług, jednakże konieczne jest wypracowanie spójnego ujęcia tych kryteriów dla wszystkich państw europejskich, by uniknąć zakłóceń w funkcjonowaniu rynku⁴². Obecnie Komisja Europejska zamierza poprzez *soft law* ujednoczyć kryteria środowiskowe stosowane w procedurach zamówień publicznych, aby „zielone” zamówienie publiczne jako polityka miały wspólny dla wszystkich krajów europejskich wymiar.

Ze względu na trudności w tym zakresie i brak wystarczającej wiedzy technicznej Urząd Zamówień Publicznych wskazuje przykłady najlepszych kryteriów środowiskowych. Dobór kryteriów środowiskowych możliwych do wykorzysta-

³⁷ Zob. wyrok ETS w sprawie z dnia 20 września 1998 r., C-31/87: Gebroeders Beentjes BV przeciwko Holandii, pkt 37, patrz także: sprawa z 4 grudnia 2003 r., C-448/01 EVN AG, Wienstrom przeciwko Austrii, także: sprawa z 17 września 2002 r., C-513/99: Concordia Bud Finland Oy Ab przeciwko Finlandii.

³⁸ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów, *Zamówienia publiczne na rzecz poprawy stanu środowiska*, COM(2008) 400.

³⁹ Narzędzie to dostępne jest na stronach Urzędu Zamówień Publicznych.

⁴⁰ GPP TOOLKIT (*Green Public Procurement*) jest to zestaw opracowanych przez Komisję Europejską wytycznych zawierających kryteria podstawowe oraz kryteria kompleksowe związane z efektywnością środowiskową wybranych grup produktów, które bezpośrednio mogą wpływać na poprawę środowiska naturalnego; narzędzie to ma ułatwić zamawiającemu świadomy dobór kryteriów, które będą realnie wpływały na jego korzyść ekonomiczną z tytułu zastosowania kryteriów środowiskowych.

⁴¹ Komunikat wyjaśniający Komisji w sprawie prawa wspólnotowego mającego zastosowanie do zamówień publicznych i możliwości włączenia kwestii środowiskowych do tych zamówień, COM(2001) 274 końcowy

⁴² J. Konenber, T. Bergier (red.), *Wyzwania zrównoważonego rozwoju w Polsce*, Kraków 2010, s. 39.

nia w ramach oceny ofert jest przejawem działań Komisji Europejskiej. Do roku 2010 opracowane zostały szczegółowe kryteria środowiskowe dla 10 grup wyrobów i usług, które uznano za najbardziej odpowiednie do wdrożenia GPP⁴³ zarówno ze względu na wartość zamówień, jak i wpływ na środowisko. Kryteria są rezultatem bliskiej współpracy służb Komisji Europejskiej, przedstawicieli przemysłu, społeczeństwa oraz państw członkowskich. Sektorami, które uznano za kluczowe i opracowano dla nich wspólne kryteria, to budownictwo, żywność, transport i usługi transportowe, energia, urzędnictwo biurowe i komputery, odzież, uniformy i inne wyroby włókiennicze, papier i usługi drukarskie, meble, środki czyszczące i usługi w zakresie sprzątnięcia, a także ogrodnictwo oraz usługi w tym zakresie⁴⁴.

W celu pomocy zamawiającym w doborze kryteriów środowiskowych stosowanych przy wyborze oferty najkorzystniejszej z punktu widzenia ochrony środowiska, podzielono te kryteria na dwa podstawowe rodzaje ze względu na ich charakter oraz możliwości faktycznego wykorzystania przez zamawiających, tj. kryteria podstawowe i kryteria kompleksowe. Kryteria podstawowe GPP obejmują najistotniejsze czynniki oddziaływania na środowisko i można je stosować przy minimalnych dodatkowych wysiłkach związanych z weryfikacją oraz przy nieznacznych wzrostach kosztów. Natomiast kryteria kompleksowe GPP są przeznaczone do stosowania przez instytucje, które starają się zakupić najlepsze ekologiczne produkty dostępne na rynku, i mogą wiązać się z dodatkowymi wysiłkami administracyjnymi lub pociągać za sobą pewien wzrost kosztów w porównaniu z innymi produktami pełniącymi takie same funkcje.

Możliwość zastosowania kryteriów środowiskowych w procedurach zamówień publicznych uzasadnia art. 11 TUFU⁴⁵, zgodnie z którym wymogi ochrony środowiska powinny być brane pod uwagę przy określaniu i realizacji wszelkiej polityki wspólnotowej. Przy wyborze instrumentów środowiskowych do postępowań o udzielenie zamówienia publicznego należy uwzględnić fakt, że każdy z zamawiających inaczej postrzega politykę ochrony środowiska, nie zawsze uznając, iż skorzystanie z dóbr i usług, w których koszty całkowite podwyższone są ze względu na użyte materiały lub skomplikowane technologie, nie przyczynia się degradacji środowiska⁴⁶. Uwzględnianie kryteriów środowiskowych w ocenie ofert powinno być wynikiem świadomej odpowiedzialności za przyszłe pokolenia. Użycie mechanizmów ochrony środowiska w organizowanych procedurach zamówień publicznych powinno być nie tylko elementem niezbędnym w aspektach prawnych czy technicz-

⁴³ GPP jest to wspólnotowy skrót symbolizujący politykę zielonych zamówień publicznych, czyli takich procedur przetargowych w ramach prawa zamówień publicznych, które w przynajmniej jednym z etapów procedury stosują kryteria środowiskowe w zapisach związanych z osobą wykonawcy lub przedmiotem zamówienia.

⁴⁴ Patrz: www.uzp.gov.pl/zielone_zamowienia.

⁴⁵ Art. 11 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, dawny art. 6 Traktatu ustanawiającego Wspólnoty Europejskie.

⁴⁶ Por. M.J. Thieme, *Spoleczna gospodarka rynkowa*, Warszawa 1995, s. 113.

nych, lecz również działaniem gospodarczym⁴⁷. Przedmiot zamówienia, który jest bardziej ekologiczny i ma mniejszy negatywny wpływ na środowisko, zazwyczaj jest droższy od podobnego przedmiotu, niewywierającego efektu ekologicznego, co powoduje lęk zamawiających o odpowiedzialność z tego tytułu, jednakże należy pamiętać, iż jakość i użyteczność przedmiotu powinny być wyznacznikiem wyboru dostawy, usługi lub roboty budowlanej.

4. Oferta wybrana w oparciu o kryteria środowiskowe a dyscyplina finansów publicznych

Zamawiający, udzielając zamówień publicznych, wydatkuje środki publiczne na realizację swoich potrzeb oraz powierzonych mu zadań. W celu racjonalnego wydatkowania środków publicznych, nienarządzającego budżetu państwa na straty, jak również w celu sprawnej i efektywnej realizacji potrzeb zamawiający zobowiązany jest do przestrzegania dwóch podstawowych regulacji w tym zakresie, czyli ustawy Prawo zamówień publicznych oraz ustawy o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych⁴⁸.

Zamawiający będzie objęty odpowiedzialnością z tytułu naruszenia dyscypliny finansów publicznych w przypadku naruszenia przepisów ustawy, mających fundamentalne znaczenie dla prawidłowości przygotowania i przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w zakresie zapewnienia zachowania uczciwej konkurencji, równego traktowania oraz przejrzystości przy udzielaniu zamówień. Należy zaliczyć do nich przede wszystkim opisanie przedmiotu zamówienia w sposób, który mógłby utrudniać konkurencję lub niezgodne z przepisami ustalenie wartości zamówienia publicznego lub jego części, jeżeli miało to wpływ na obowiązek stosowania przepisów o zamówieniach publicznych albo na zastosowanie tych przepisów o niższej wartości. W zakresie stosowania innych kryteriów niż dozwolone i nadinterpretowanie pojęcia „najkorzystniejsza oferta” zamawiający może opisać dokonanie oceny spełniania warunków udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego w sposób niezwiązany z przedmiotem zamówienia lub nieproporcjonalny do przedmiotu zamówienia, przez co narażony będzie na odpowiedzialność w zakresie naruszeń dyscypliny finansów publicznych⁴⁹. Przykładem naruszenia dyscypliny finansów publicznych jest stosowanie niezgodnych z przepisami kryteriów środowiskowych, które jako niezwiązane z przedmiotem zamówienia wpływają na wybór oferty, co może powodować naruszenie zasad zamówień publicznych.

⁴⁷ J. Pieróg, wyd. cyt.

⁴⁸ Ustawa z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych, Dz.U. Nr 14, poz. 114 ze zm.

⁴⁹ Art. 17 wymienia podstawowe naruszenia dyscypliny finansów publicznych w ramach procedur realizacji udzielenia zamówienia publicznego.

Przykładem takiego działania może być kształtowanie wymagań wobec wykonawców, dotyczących systemów zarządzania środowiskiem. Co więcej, wybór kryteriów opisu przedmiotu zamówienia, które nie będą wpływały na jego jakość, lecz jedynie będą stanowiły błędny opis zamówienia, należy także do działań opisanych w ustawie o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych. Opisane powyżej sytuacje będą występowały, gdy zamawiający będzie posługiwał się pewnymi kryteriami czy też wytycznymi opartymi na GPP Toolkit bez świadomości doboru odpowiednich kryteriów lub w sposób nierealizujący założeń zamawiającego, lecz jedynie zwiększający cenę przedmiotu zamówienia bez uzasadnionej podstawy. Podczas doboru kryteriów środowiskowych w przypadku opisu przedmiotu zamówienia, a także oceny oferty w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego należy uwzględniać wytyczne wskazane w wyroku KIO z dnia 28 czerwca 2010 r.⁵⁰ W uzasadnieniu tego wyroku podkreślono, iż ustawa Prawo zamówień publicznych nie nakazuje stosowania wyłącznie mierzalnych (matematycznych, „automatycznych”) sposobów oceny ofert. Zatem, jak stanowi niniejszy wyrok, nie można zarzucić zamawiającemu naruszenia przepisów Ustawy w sytuacji, w której w opisie oceny ofert brakuje mechanizmów, które automatycznie pozwoliłyby przyznawać punkty. Kryteria oceny ofert określone przez zamawiającego mogą zawierać pewną dozę subiektywizmu, ustawowo dozwoloną, jeżeli nie narusza to w szczególności zasady równego traktowania i uczciwej konkurencji⁵¹.

Zamawiający, aby nie narazić się na ryzyko w zakresie odpowiedzialności za nierzetelny wybór oferty lub dysponowanie środkami publicznymi w sposób niezgodny z finansami publicznymi, powinien stosować kryteria oceny ofert, które dają się sparametryzować lub są powszechnie uznane za najefektywniejsze w stosunku do przedmiotu zamówienia. Nieposługiwanie się kryteriami mierzalnymi, które można wyróżnić w opisie przedmiotu zamówienia, powoduje podejmowanie decyzji o wyborze oferty opartej na uznaniu, co stwarza zagrożenie w postaci wydatkowania środków w sposób niezgodny z finansami publicznymi. Zamawiający, chcąc uchronić się od odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych, powinien stosować kryterium oferty najkorzystniejszej ekonomicznie i stosować wszelkie instrumenty do wyboru kryteriów mierzalnych.

Stosowanie jawnych, jednakowych dla wszystkich wykonawców i czytelnych procedur oraz zespołowość dokonywania ocen powinno wyeliminować dowolność oceny i zapewnić zobiektywizowanie kryterium, przez co domniemanie o rzetelności doboru kryterium oceny oferty zostanie uprawdopodobnione. Konsekwencje wyboru najkorzystniejszej oferty, która nie spełnia wymagań dla dostaw, usług lub robót budowlanych określonych przez zamawiającego w ogłoszeniu o zamówieniu,

⁵⁰ Wyrok Krajowej Izby Odwoławczej z dnia 28 czerwca 2010 roku (KIO/UZP 1168/10).

⁵¹ P. Sendrowski, *Kryteria oceny ofert w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego*, www.pzp.wgpr.pl/publikacje/79-kryteria-oceny-ofert-w-postepowaniu-o-udzielenie-zamowienia-publicznego.html.

specyfikacji istotnych warunków zamówienia lub zaproszeniu do składania ofert, zostały określone w art. 17 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych⁵².

Kryteria środowiskowe oceny oferty wykonawcy zawsze prowadzą do zmniejszenia znaczenia ceny jako podstawy udzielenia zamówienia oraz do zwiększenia jej wysokości, muszą więc przysparzać zamawiającemu pewnej korzyści; należy pamiętać, iż korzyść ekonomiczna rekompensuje wzrost nakładu finansowego na zamówienie⁵³. Kryteria związane z przedmiotem zamówienia nieprowadzące do zaspokojenia ekonomicznego interesu zamawiającego, powodujące zmniejszenie znaczenia ceny jako kryterium wyboru oferty, jednocześnie powodujące podniesienie ceny jednostkowej, którą zamawiający (a w gruncie rzeczy państwo) jest zobowiązane zapłacić za zamówienie, może spowodować odpowiedzialność podmiotu, który realizował takie zamówienie.

Podkreślić należy, iż zamawiający dysponuje instrumentami prawnymi, za pomocą których ma możliwość kształtowania kryteriów oceny ofert w sposób nawiązujący do potrzeb realizacji idei „zielonych zamówień publicznych”. Obecne unormowania dają gwarancję jednostkom publicznym, iż w przypadku zastosowania tego typu kryteriów, innych niż kryterium ceny, nie narażą się one na zarzut naruszenia ustawy lub naruszenia dyscypliny finansów publicznych⁵⁴.

5. Podsumowanie

Zamawiający, wybierając inne niż cena kryterium oceny oferty, powinien mieć świadomość, iż instrumentalne kryterium oceny⁵⁵ jest narzędziem, które umożliwia lepsze zaspokajanie potrzeb zamawiającego. Należy jednak pamiętać, iż kryteria środowiskowe powinny być przede wszystkim bezpośrednio związane z przedmiotem zamówienia, co będzie można poddać rzeczywistej weryfikacji na drodze procedur kontrolnych zamówień publicznych. Pomimo szerokiego rozumienia kryterium najkorzystniejszej ekonomicznie oferty nie należy tego pojęcia nadinterpretować, w postępowaniu należy bowiem przestrzegać zasad racjonalnej gospodarki finansowej. Zamawiający nie ma obowiązku wskazywania skuteczności stosowanego kryterium oceny oferty zamówienia w osiągnięciu korzyści środowiskowych przy wyborze kryteriów oceny oferty, jednakże racjonalny i świadomy wybór pewnych kryteriów prowadzi do pełnej możliwości osiągnięcia przez zamawiającego pewnej pośredniej korzyści. Założenie dotyczące pośredniej korzyści wynika z faktu, że za-

⁵² Dz.U. Nr 14, poz. 114 ze zm.

⁵³ K. Horubski, wyd. cyt., s. 25.

⁵⁴ P. Sendrowski, wyd. cyt.

⁵⁵ Definicję instrumentalizacji kryteriów oceny oferty podaje K. Horubski, wyd. cyt., s. 26, rozumiejąc przez to realizację celów gospodarczych innych niż cel maksymalizacji efektu finansowego, jak również A. Sołtysińska, *Zamówienia publiczne w Unii Europejskiej*, Kraków 2004, s. 46, rozumiejąc przez to stosowanie kryteriów oceny ofert niemających ściśle ekonomicznego charakteru.

mówienie publiczne służy przede wszystkim zaspokojeniu potrzeb zamawiającego, a dopiero później realizacji instrumentalnych celów, takich jak ochrona środowiska.

Należy zwrócić szczególną uwagę, iż zamawiający sam dobiera kryteria ekologiczne, które będą realizowały jego potrzeby i założone cele. Ochrona środowiska jest jednym z najważniejszych elementów związanych z równoważonym rozwojem UE, w związku z czym możliwość kreowania działań w tym zakresie, przy zaangażowaniu środków publicznych, które będą dodatkowo realizowały potrzeby zamawiającego, powoduje podwójne korzyści dla wszystkich. Co więcej, dzięki odejściu od kryterium ceny jako głównego wyznacznika oferty w zamówieniach publicznych zamawiający zyskuje większą samoświadomość i odpowiedzialność za swoje działania. Kryteria środowiskowe jako wyznaczniki oferty w zamówieniach publicznych zyskują coraz większą popularność. Związane jest to z faktem, iż zamawiający zaczyna postrzegać siebie nie tylko jako podmiot realizujący zadania powierzone mu przez państwo, ale też jako inicjator zadań angażujących podmioty gospodarcze do większej odpowiedzialności za stan środowiska i gospodarki.

Literatura

- Banasik P., *Wybór najkorzystniejszej oferty w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego*, Wrocław 2011.
- Haura K., *Kontrowersyjne kryterium jakości*, „Przetargi Publiczne” 2007, nr 4.
- Hazy M., *Kryteria pozacenowe*, „Przetargi Publiczne” 2009, nr 12.
- Horubski K., *Instrumentalizacja kryteriów oceny ofert*, „Przegląd Prawa Publicznego” 2007, nr 11.
- Konenberg J., Bergier T. (red.), *Wyzwania zrównoważonego rozwoju w Polsce*, Kraków 2010.
- Lemke M. (red.), *Zamówienia publiczne w Unii Europejskiej. Dyrektywy dotyczące zamówień publicznych na usługi, dostawy i roboty budowlane*, Warszawa 2001.
- Lissowski O., *Zamówienia publiczne w Stanach Zjednoczonych i Unii Europejskiej*, Warszawa 2001.
- Niedopuszczalność subiektywnej oceny ofert*, Informator Urzędu Zamówień Publicznych nr 4, Warszawa 2009.
- Olszewska J., Rokicki J., *Praktyka stosowania ustawy prawo zamówień publicznych przez jednostki samorządu terytorialnego (wybrane przykłady)*, Czasopismo Śląskiej Izby Budownictwa „Forum Budownictwa Śląskiego”, Katowice 2010.
- Pieróg J., *Kryteria oceny ofert jako jeden z instrumentów realizacji polityki sektora publicznego*, IV Konferencja naukowa UZP „Zamówienia publiczne jako instrument zwiększania innowacyjności gospodarki i zrównoważonego rozwoju. Doświadczenia polskie i zagraniczne”, Kazimierz Dolny 20-21.06.2011.
- Raczkiewicz Z., *Oferta najtańsza czy najbardziej korzystna*, „Przetargi Publiczne” 2009, nr 8.
- Sendrowski P., *Kryteria oceny ofert w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego*, [www.pzp.wgpr.pl/publikacje/79-kryteria-oceny-ofert-w-postepowaniu-o-udzielenie-zamowienia-publicznego.html](http://pzp.wgpr.pl/publikacje/79-kryteria-oceny-ofert-w-postepowaniu-o-udzielenie-zamowienia-publicznego.html) (25.10.2011).
- Sołtysińska A., *Zamówienia publiczne w Unii Europejskiej*, Kraków 2004.
- Stachowiak M., Jerzykowski J., Dzierzanowski W., *Prawo zamówień publicznych. Komentarz*, Warszawa 2010.
- Stawicki A., Roliński J., Baehr J., Kwieciński T., *Przewodnik po procedurach zamówień publicznych*, Warszawa 2006.
- Thieme M.J., *Spoleczna gospodarka rynkowa*, Warszawa 1995.

GREEN PUBLIC PROCUREMENT AS THE POLICY USED IN SELECTING AN OFFER

Summary: Price is the most commonly used criterion for the evaluation of tenders, but this does not mean that the offer is the best. The purchaser shall analyze the order in a broad meaning. Their actions should promote objects which are functional as well as those which positively affect the environment and the economy. Green public procurement will help in ensuring the environmental friendliness of the contractor's activities. These were based on a number of environmental elements that can be used in public procurement procedures. The environmental criteria can be used in describing the subject of the contract, in defining the requirements for contractors, or as a criterion in the evaluation of tenders, which eventually causes an order to become a part of the goals established by the contractor. The environmental criteria in public procurement positively influence the image of the contractor as a conscious entity that fulfills its needs by selecting the highest quality products.

Keywords: public procurement, environmental criteria, green public procurement.